

tat af en »undersøgelse«, der har bestået i, at man har spurgt 15 af Sveriges store, men iøvrigt vilkårligt valgte foretagender, hvad de mener om sagen. Med de variationer, som betinges af foretagendernes forskellighed, mener de alle det samme: Arbejdstidsnedsættelse vil betyde omkostningsforøgelser, øget investeringsbehov og diverse overgangsvanskeligheder. Hvad skulle de ellers mene? Er der for resten nogen, som er i tvivl om, at de har ret? Arbejdstidsnedsættelsen er formentlig til fordel for arbejderne; hvis den ikke ville volde vanskeligheder i industrien, var der næppe grund til ikke at indføre den straks!

Der er næppe tvivl om betydningen af industriens synspunkter. Man må midlertid have lov til at spørge, hvad hele denne såkaldte »undersøgelse«, der i ingen henseender er repræsentativ, og hvis resultater må siges at være på forhånd givne, egentlig skal tjene til? Rapporten er så overordentlig udførlig, at man får en mistanke om, at meningen har været at få argumentationen til at »fylde« så meget som muligt rent kvantitativt.

Der synes at være — og ikke blot i Sverige — en højst beklagelig hældning mod den anskuelse, at ens argumenter særligt over for administrative og politiske myndigheder vejer tungere til, hvis de breder sig over flere tryksider. Man må håbe, det er en misforståelse, og at den gode ide, at foretage en undersøgelse af en sag, før man udtaler sig, ikke skal misbruges til at foretage mere eller mindre tvivlsomme »undersøgelser«, blot for at skaffe stof til mindst 50 sider!

Kirsten Rudfeld¹.

1. Fuldmægtig i Socialministeriet.

Kenneth K. Kurihara: Introduction to Keynesian Dynamics. George Allen & Unwin LTD., London 1956, 222 sider, Pris 21 s.

Forfatteren er »assistent professor« ved Rutgers University, New Brunswick (New Jersey, U.S.A.). Han har tidligere udgivet

en bog om pengeteori og skrevet artikler om de underudviklede landes problemer. I den her refererede bog søger han, dels at give en kort fremstilling af det keynitiske begrebsapparat, dels at anvende dette apparat ved konjunkturanalysen og ved undersøgelsen af den økonomiske vækstproces.

Efter en kort indledning med generelle betragtninger over den økonomiske teoris udvikling og nuværende stade går Kurihara over til en fremstilling af de enkelte elementer i Keynes' økonomiske model. I hvert enkelt tilfælde beskrives begrebet først omhyggeligt, derefter tilføjes de væsentligste modifikationer og indvendinger.

Af de enkelte kapitler er der især grund til at fremhæve det, som omhandler investeringernes bestemmelsesgrunde. Kuriharas fremstilling er her langt mere nuanceret end den sædvanlige keynitiske fremstilling af kapitalens grænseeffektivitet. Derimod er der næsten ikke — som ellers overalt i bogen — henvisninger til moderne litteratur i forbindelse med dette kapitel. Problemerne i forbindelse med investeringernes bestemmelsesgrunde synes således ikke at have interesseret de teoretiske økonomer i efterkrigstiden. Skulle der fremover komme perioder med ufuldkommen beskæftigelse, må man antage, at spørgsmålet påny vil komme i forgrunden.

Ved fremstillingen af forbrugsfunktionen fremhæver Kurihara bl. a., at denne funktion påvirkes, når indkomstfordelingen ændres. Dette moment trækker han — som nedenfor vist — ind i konjunkturanalysen i bogens anden del.

Analysen af indkomstsvingningernes årsager og forløb virker i almindelighed meget levende og virkelighedsnær, hvilket for en stor del skyldes den forudgående grundige undersøgelse af investeringernes bestemmelsesgrunde.

Den mest spændende nydannelse findes dog, hvor Kurihara beskriver inflationsmekanismen. Han spørger: Hvorfor får vi ikke altid galopperende inflation, når vi går ud fra en situation, hvor investerings tilbøjeligheden er større end opsparings-

tat af en »undersøgelse«, der har bestået i, at man har spurgt 15 af Sveriges store, men iøvrigt vilkårligt valgte foretagender, hvad de mener om sagen. Med de variationer, som betinges af foretagendernes forskellighed, mener de alle det samme: Arbejdstidsnedsættelse vil betyde omkostningsforøgelser, øget investeringsbehov og diverse overgangsvanskeligheder. Hvad skulle de ellers mene? Er der for resten nogen, som er i tvivl om, at de har ret? Arbejdstidsnedsættelsen er formentlig til fordel for arbejderne; hvis den ikke ville volde vanskeligheder i industrien, var der næppe grund til ikke at indføre den straks!

Der er næppe tvivl om betydningen af industriens synspunkter. Man må midlertid have lov til at spørge, hvad hele denne såkaldte »undersøgelse«, der i ingen henseender er repræsentativ, og hvis resultater må siges at være på forhånd givne, egentlig skal tjene til? Rapporten er så overordentlig udførlig, at man får en mistanke om, at meningen har været at få argumentationen til at »fylde« så meget som muligt rent kvantitativt.

Der synes at være — og ikke blot i Sverige — en højst beklagelig hældning mod den anskuelse, at ens argumenter særligt over for administrative og politiske myndigheder vejer tungere til, hvis de breder sig over flere tryksider. Man må håbe, det er en misforståelse, og at den gode ide, at foretage en undersøgelse af en sag, før man udtaler sig, ikke skal misbruges til at foretage mere eller mindre tvivlsomme »undersøgelser«, blot for at skaffe stof til mindst 50 sider!

Kirsten Rudfeld¹.

1. Fuldmægtig i Socialministeriet.

Kenneth K. Kurihara: Introduction to Keynesian Dynamics. George Allen & Unwin LTD., London 1956, 222 sider, Pris 21 s.

Forfatteren er »assistent professor« ved Rutgers University, New Brunswick (New Jersey, U.S.A.). Han har tidligere udgivet

en bog om pengeteori og skrevet artikler om de underudviklede landes problemer. I den her refererede bog søger han, dels at give en kort fremstilling af det keynitiske begrebsapparat, dels at anvende dette apparat ved konjunkturanalysen og ved undersøgelsen af den økonomiske vækstproces.

Efter en kort indledning med generelle betragtninger over den økonomiske teoris udvikling og nuværende stade går Kurihara over til en fremstilling af de enkelte elementer i Keynes' økonomiske model. I hvert enkelt tilfælde beskrives begrebet først omhyggeligt, derefter tilføjes de væsentligste modifikationer og indvendinger.

Af de enkelte kapitler er der især grund til at fremhæve det, som omhandler investeringernes bestemmelsesgrunde. Kuriharas fremstilling er her langt mere nuanceret end den sædvanlige keynitiske fremstilling af kapitalens grænseeffektivitet. Derimod er der næsten ikke — som ellers overalt i bogen — henvisninger til moderne litteratur i forbindelse med dette kapitel. Problemerne i forbindelse med investeringernes bestemmelsesgrunde synes således ikke at have interesseret de teoretiske økonomer i efterkrigstiden. Skulle der fremover komme perioder med ufuldkommen beskæftigelse, må man antage, at spørgsmålet påny vil komme i forgrunden.

Ved fremstillingen af forbrugsfunktionen fremhæver Kurihara bl. a., at denne funktion påvirkes, når indkomstfordelingen ændres. Dette moment trækker han — som nedenfor vist — ind i konjunkturanalysen i bogens anden del.

Analysen af indkomstsvingningernes årsager og forløb virker i almindelighed meget levende og virkelighedsnær, hvilket for en stor del skyldes den forudgående grundige undersøgelse af investeringernes bestemmelsesgrunde.

Den mest spændende nydannelse findes dog, hvor Kurihara beskriver inflationsmekanismen. Han spørger: Hvorfor får vi ikke altid galopperende inflation, når vi går ud fra en situation, hvor investerings tilbøjeligheden er større end opsparings-

tilbøjeligheden? Svaret er ifølge Kurihara, at når alle produktionsfaktorer er fuldt udnyttet, vil yderligere efterspørgsel ganske vist presse priserne op; men herved stiger driftsoverskuddene på reallønnens bekostning. Da nu opsparingen ud af driftsoverskuddene er langt større end ud af lønindkomsten, vil opsparingstilbøjeligheden i samfundet altså vokse i samme grad, som priserne løber fra lønningerne. Hvis investeringstilbøjeligheden ikke samtidigt påvirkes, skulle ligevægten altså før eller siden kunne tilvejebringes ved udviklingens egen lov.

I det omfang priserne overhovedet kan bevæge sig uafhængigt af lønningerne, dvs. for så vidt indkomstfordelingen mellem samfundsklasserne overhovedet er påvirkelig, er Kuriharas argumentation antagelig holdbar. Dette moment har hidtil været ret upåagtet i konjunkturanalysen. I virkeligheden burde forskydninger i indkomstfordelingen mellem samfundsklasserne alt efter deres fortegn kunne begrunde såvel depression som højkonjunktur.

I bogens tredje del tages økonomiens vækstproblemer op til debat.

I første kapitel forsøger Kurihara i lighed med flere andre moderne økonomer at tillempe multiplikator- og acceleratorteorierne til langtidsanalysen. Resultaterne er dog ikke særlig overbevisende. Det er vel overhovedet tvivlsomt, om man ved langtidsanalysen har glæde af at opbygge egentlige modeller. Vil modellen ikke altid virke utåleligt forenklet på baggrund af den faktiske dynamiske samfundsudvikling?

I næste kapitel går Kurihara over til at diskutere kapitalstokkens vækst og dennes betydning for langtidsudviklingen. Hans hovedsynspunkt er her, at i de fremskredne kapitalistiske lande vil kapitalapparatets vækst altid være en trusel mod den fulde beskæftigelse. Før eller senere vil der blive overskud på realkapital — stagnation, og arbejdsløshed bliver følgen. Som middel til at imødegå denne trusel anbefales offentlige investeringer samt kapitaloverførsel til de underudviklede og kapitalfattige

lande. Den sidste metode har især hans store interesse.

Kuriharas bog, som er klar og pædagogisk i sin form, synes at give et godt billede af den keynitiske økonomis stadi i dag. Fremfor mange andre bøger har den det fortrin, at både inflations- og depressionsproblemerne er behandlet.

*Niels Norregaard*¹.

1. Sekretær i Skattedepartementet.

Harald Dickson: Nationalekonomisk teori. En inledande översikt. Svenska Bokförlaget Norstedts, Stockholm 1955. 304 s. Pris 26 sv. kr.

På smudsomslaget til Dicksons bog er afbildet en kurve, der viser de svenske detailprisers udvikling siden den første verdenskrig. Der mangler imidlertid en målestok til aflæsning af prisniveauets højde. På grundlag heraf var det måske nærliggende at slutte, at bogen lægger vægt på at supplere og illustrere teorien med fakta uden at tage det formelle alt for højtideligt. Det modsatte er imidlertid tilfældet; for så vidt er det mere karakteristisk, at fremstillingen indledes med en symbolfortegnelse på 1½ side.

Bogen er skrevet med henblik på den elementære undervisning i nationaløkonomi ved universiteter og handelshøjskoler. Forfatteren har — efter overvejelser, der refereres forskellige steder i bogen, især p. 13 f — valgt at forkaste den ofte anvendte disposition, hvorefter man først gennemgår produktion og prisdannelse i mikro-niveau for derefter i anden halvdel at gå over til makronalyse. Ulempen herved er, at det med denne fremstillingsform ofte er svært at vise sammenhængen mellem partial- og totalanalyser.

Dicksons måde at løse dette problem på er at tage sit udgangspunkt i en totalanalyse af et modelsamfund, der til gengæld er opbygget under anvendelse af forudsætninger, der er så forenkede, som man vel kan tænke sig. Der produceres således kun een vare, der fremstilles af een pro-